

“ ЧЕТИТЕ НА ФИЛИП ТОТЮ, ХАДЖИ ДИМИТЪР И СТЕФАН КАРАДЖА ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА БЪЛГАРИТЕ ОТ СЕЛАТА В ПАВЛИКЕНСКИЯ КРАЙ “

Свободата – в нейната политическа и социална биография завинаги е вписана борбата, саможертвата, подвига на българския народ. Свободата бе заплатена с цената на хиляди свидни жертви, с живота на хиляди истински българи, загърбили дребните си лични интереси в името на един цял народ.

В духа на идеите на Раковски и Каравелов през лятото на 1867г. в България са прехвърлени четите на П.Хитов и на Ф.Тотю а на следващата година четите на Х.Димитър и Ст. Караджа. Независимо, че четническото движение било предварително осъдено на неуспех, появата на четите съдейства за повишаване на българския национален дух и за ускоряване на общия революционен подем. Българската емиграция и воеводите разбирали, че само с легалната борба за национална просвета и самостоятелна църковна организация българският народ не може да защити поробеното си отечество, да извоюва правото си на свободен и независим живот. Темата за четите и национално-освободителните борби на българския народ като цяло е обстойно проучена и на национално ниво е многостранно отразена в научната историческа литература. Интересът ни е насочен към проблема за влиянието, което четите оказват на местното население в Търновския край.

По своя героичен път четите на Ф.Тотю, Х.Димитър и Ст. Караджа преминават през селата на Павликенския край. Тук те водят едни от най-епичните си битки с многовековния поробител. Задачата на настоящото изследване е да се съберат всички спомени, останали в народната памет за тези драматични дни, както и опит да се анализира отношението на местното население към саможертвата на националните ни герои. За авторите представлява интерес до каква степен хората от Павликенския край са били съпричастни към тези революционни събития, както и какво

отражение имат те за следващите етапи на национално-освободителните борби в този район.

Основен източник на информация по темата са записките на даскал Бачо Киро. Неговите летописни, исторически и етнографски бележки, събрани и публикувани през 1937 год.от проф.Ал. Бурмов и Стойко Стойков са ценен изворов материал, който много точно ни дава представа за атмосферата и драматичните събитията през тия славни дни от българската история.

Като съвременник на събитията, даскал Бачо Киро дава ценна информация за движението на Филип Тотювата чета из Павликенските села:

“ На 1867, през м.май, премина Тотю войвода от Влашко с 30 души все млади момци. Първата вечер спали на Свищовския манастир, там стрували вяра и клетва да мрат за свободата. От там потеглили към с.Царевец, там заклаха трима черкези. Оттам отишли в с.Лъжене, взели хляб от Ангел Петров бакалина. Оттам вечерта по трите сахатя стигнаха на Бутово, викнаха кехаята пред дюкяните. Излезе кехаята и чаушинът, кондурдисаха ги на три къщи – не щяха да се делят. Викнаха и чорбаджиите при тях. Каз- ваха се, че са пратени да търсят хайдути. Вечерта искаха 5-6 агнета, заклаха ги сами и ги одраха, свариха ги в арании и ги натуряха в чантите си, взеха си и хляб, наядоха се и се напиха, колкото трябва. Не пустнаха да се оттеглят от тях нито чорба- джията, нито чаушинът. През нощта си излязоха оттам, платиха всичкия си масраф и отидоха къде Пустия. През този ден преседяха там, но, не щеш ли, някой си читак от с. Върбовка видял едного от тях като слязъл на реката за вода...”

Цялата статия може да бъде намерена и прочетена в сборника.